

DẠY HỌC VĂN MIÊU TẢ CON VẬT THEO HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC TƯ DUY SÁNG TẠO CHO HỌC SINH LỚP 4 TRƯỜNG TIỂU HỌC THỰC HÀNH - ĐẠI HỌC HẢI PHÒNG

Nguyễn Thị Hiền

Hiệu trưởng Trường Đại học Hải Phòng

Email: hiennt@dhhp.edu.vn

Trần Thị Hải Thu

Khoa Giáo dục Tiểu học - Mầm non

Ngày nhận bài: 27/5/2019

Ngày PB đánh giá: 13/6/2019

Ngày duyệt đăng: 21/7/2019

TÓM TẮT

Phát triển năng lực tư duy sáng tạo là một trong những yêu cầu cấp thiết của định hướng đổi mới giáo dục hiện nay. Trong bài viết này, chúng tôi đề xuất các biện pháp phát triển năng lực tư duy sáng tạo trong dạy học văn miêu tả con vật cho học sinh lớp 4 Trường Tiểu học Thực hành gồm: Xây dựng đề Tập làm văn miêu tả con vật, Bồi dưỡng khả năng quan sát cho học sinh; Bồi dưỡng kỹ năng viết văn miêu tả con vật. Các biện pháp này phù hợp với thực tiễn dạy học hiện nay và phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý học sinh lớp 4 nhằm kích thích hứng thú học tập cho học sinh. Một tiết học văn miêu tả con vật sẽ tích cực hơn nếu học sinh được phát huy năng lực tư duy sáng tạo và khơi gợi niềm yêu thích học tập.

Từ khóa: Dạy học, văn miêu tả con vật, năng lực tư duy sáng tạo, học sinh lớp 4.

TEACHING THE 4TH GRADERS AT THE PRACTICAL PRIMARY SCHOOL OF HAI PHONG UNIVERSITY TO WRITE ANIMAL DESCRIPTION ESSAYS IN THE DIRECTION OF DEVELOPING STUDENTS' CREATIVE THINKING ABILITY

ABSTRACT

Developing creative thinking ability is one of urgent requirements in the direction of innovative education at present. In this article, we propose measures to develop students' creative thinking ability in teaching the 4th graders at the Practical Primary School to write animal description essays including: Designing animal description essay writing exercises, Improving students' observation ability and Improving students' animal description essay writing skills. These measures suit the current teaching situation and the 4th graders' psycho-physiological characteristics and stimulate their study interest. An animal description essay writing lesson will be more positive if students' creative ability is developed and their love for learning is aroused.

Key words: teaching, animal description essays, creative thinking ability, 4th graders.

---

1. MỞ ĐẦU

Đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng phát triển năng lực người học đang là được đặt ra trong thực tiễn giáo dục hiện nay. Dạy học Tập làm văn (TLV) ở Tiểu học là một trong những nội dung giáo viên (GV) hướng tới phát triển năng lực học sinh (HS) một cách tốt nhất đặc biệt là năng lực tư duy sáng tạo (TDST). Bởi TLV là nội dung thực hành, tổng hợp các kiến thức, kỹ năng tiếng Việt. Trong dạy học TLV, văn miêu tả con vật là kiểu bài lí tưởng để HS phát huy năng lực viết văn bản nghệ thuật và thể hiện tình cảm của bản thân chân thực nhất, sinh động nhất về đối tượng là vật thể sống. Văn miêu tả con vật cũng là mảnh đất màu mỡ để HS phát huy năng lực TDST và khơi gợi hứng thú học tập, bồi dưỡng, hoàn thiện nhân cách, tinh thần trách nhiệm bảo vệ động vật.

Trường Tiểu học Thực hành trực thuộc Đại học Hải Phòng là đơn vị có bề dày thành tích trong dạy học, ngoài nhiệm vụ tổ chức thực hiện các hoạt động dạy học còn là nơi phối kết hợp với Khoa Giáo dục Tiểu học và Mầm non trong việc rèn nghề, giúp sinh viên có cơ hội vận dụng kiến thức vào thực tế. Trong bài viết, chúng tôi tiến hành dạy học phát triển năng lực TDST cho HS lớp 4 Trường Tiểu học Thực hành, bước đầu đưa ra những biện pháp góp phần bồi dưỡng năng lực TDST cho các em trong dạy học viết văn miêu tả con vật.

2. NỘI DUNG

2.1. Cơ sở của việc dạy học văn miêu tả con vật cho học sinh lớp 4 theo hướng phát triển năng lực tư duy sáng tạo

1. Dạy học văn miêu tả con vật theo hướng phát triển năng lực TDST phù hợp với thực tiễn dạy học hiện nay. Bởi phát triển năng lực người học là mục tiêu hàng

đầu trong vấn đề nâng cao chất lượng đào tạo làm cho việc dạy học được tiếp cận gần hơn, sát hơn với mục tiêu hình thành và phát triển nhân cách con người. Trong đó nhiệm vụ phát triển năng lực TDST yêu cầu được thực hiện thông qua việc GV tổ chức các hoạt động học tập cho HS theo hướng chú ý đến rèn luyện phương pháp tư duy, khả năng sáng tạo, nhu cầu hành động, thái độ tự tin được thực hiện theo nguyên tắc chú trọng cả hoạt động dạy của GV và hoạt động học của HS đồng thời đảm bảo được nguyên tắc HS tự mình hoàn thành nhiệm vụ học tập theo hướng sáng tạo, tránh lối mòn của cách dạy học truyền thống.

2. Dạy học văn miêu tả con vật theo hướng phát triển năng lực TDST phù hợp với đặc điểm tâm sinh lí HS lớp 4. Hệ thần kinh của HS tiểu học đang trong thời kì phát triển mạnh. Đến chín, mười tuổi hệ thần kinh của trẻ căn bản được hoàn thiện và chất lượng của nó sẽ được giữ lại trong suốt cuộc đời. Ở giai đoạn này, trí tưởng tượng của HS lớp 4 đã phát triển phong phú và ngày càng gần hiện thực hơn với khả năng nhào nặn, gọt giũa những hình tượng cũ để sáng tạo ra những hình tượng mới, biết dựa vào ngôn ngữ để xây dựng hình tượng mang tính khái quát và trừu tượng cao. Điều này chứng tỏ HS cuối cấp tiểu học đã biết tưởng tượng sáng tạo, một trong những yếu tố cơ bản, cần thiết của TDST.

3. Kích thích hứng thú học tập là cơ sở để HS bộc lộ năng lực TDST trong quá trình viết bài văn miêu tả con vật bởi hứng thú làm nên tính tích cực nhận thức, giúp HS học tập đạt kết quả cao, có khả năng khơi dậy mạch nguồn của sự sáng tạo, có động lực, dành nhiều thời gian nghiên cứu sâu rộng những kiến thức xoay quanh miêu tả con vật để tìm ra những cách viết, cách hiểu, cách tìm tòi khám phá, liên tưởng mới

mê cho bài văn. HS có sự hứng thú trong giờ học cũng chính là giúp cho các thầy cô giáo có cảm hứng, say mê trong mỗi giờ lên lớp. Đây là những điều kiện để một tiết TLV miêu tả con vật luôn sôi động, tích cực và đạt hiệu quả giáo dục cao nhất cũng như hoàn thành mục tiêu phát huy năng lực TDST của người học.

2.2. Thực trạng dạy học văn miêu tả con vật cho học sinh lớp 4 Trường Tiểu học Thực hành

Trong quá trình điều tra thực trạng tại Trường Tiểu học Thực hành từ ngày 11 tháng 2 năm 2019 đến ngày 11 tháng 5 năm 2019, chúng tôi tiến hành tham khảo giáo án, dự giờ văn miêu tả con vật của các GV dạy khối 4, xây dựng phiếu khảo sát GV và HS lớp 4, trao đổi, phỏng vấn GV dạy lớp 4 về vấn đề rèn năng lực làm văn, năng lực TDST cho HS để phân tích, đánh giá những ưu điểm và hạn chế trong việc dạy học, bồi dưỡng năng lực TDST cho HS; phân tích nguyên nhân, đưa ra các biện pháp phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả của quá trình dạy học.

Qua điều tra, chúng tôi nhận thấy GV đều sử dụng các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học tích cực trong dạy học văn miêu tả con vật. Đánh giá vai trò, ý nghĩa của phát huy năng lực TDST với viết bài văn miêu tả con vật, 100% GV đồng ý rằng điều này rất quan trọng đi đôi với việc rèn năng lực TDST cho HS trong dạy học TLV. Tuy nhiên vấn đề này còn vấp phải nhiều hạn chế vì thực tế GV chưa tạo được mối liên hệ giữa vốn hiểu biết của HS với nội dung bài học; chưa quan tâm tạo cơ hội cho trẻ được trực tiếp trải nghiệm, khám phá các đối tượng miêu tả; khó có thể tổ chức được một giờ học vừa đảm bảo đầy đủ các nội dung kiến thức như trong giáo án vừa có thể đảm bảo chuẩn về mặt thời gian; GV chưa có điều kiện để nghiên cứu sâu rộng

về năng lực TDST và các biện pháp cụ thể hỗ trợ bồi dưỡng năng lực này của HS trong viết văn miêu tả con vật. Về phía HS, chúng tôi thấy rằng các em thực sự yêu thích và hứng thú với viết bài văn miêu tả con vật bởi các em có một tình yêu rất hồn nhiên và thích thú với các loài vật xung quanh mình. Các em nắm khá chắc về cách viết một bài văn miêu tả con vật không mắc lỗi sai về chính tả, ngữ pháp, cách đặt câu, cách hành văn. Nhưng các em còn lười TD, ngại khó và thụ động xử lý các tình huống có vấn đề. HS cũng chưa tự tổng hợp được kiến thức của các phân môn Tiếng Việt nên chưa thấy được sự liên kết và bổ trợ, phối hợp giữa các kiến thức ấy. Nắm được những ưu điểm, hạn chế và tìm ra nguyên nhân trong thực tiễn dạy học văn miêu tả con vật lớp 4 Trường Tiểu học Thực hành, chúng tôi tiến hành xây dựng một số biện pháp cụ thể để bồi dưỡng cho HS lớp 4 năng lực TDST trong viết bài văn miêu tả con vật.

2.3. Một số biện pháp bồi dưỡng năng lực tư duy sáng tạo cho học sinh lớp 4 trong làm văn miêu tả con vật

2.3.1. Xây dựng đề văn miêu tả con vật

Hệ thống đề bài tập làm văn miêu tả trong SGK là các đề bài dùng chung cho HS trong cả nước. Các đề bài thường ngắn, gọn, nêu rõ kiểu bài và đối tượng miêu tả nhưng một nhược điểm khác là thiếu các nội dung: “Ai miêu tả?”, “Miêu tả cho ai nghe?”, “Mục đích miêu tả để làm gì?” làm cho HS thiếu điểm tựa, lúng túng khi làm văn. Để phát huy năng lực TDST của HS ngoài cách giúp các em thấy được sự thú vị, vẻ đẹp và khả năng kì diệu của chính đối tượng cần phát huy năng lực TDST, GV thể thay đổi cách ra đề. Thay vì yêu cầu HS tả một loài vật yêu thích, GV có thể ra đề như sau:

a) Dựa vào lời ca sau đây, em hãy tả con vật mà em yêu thích: “Meo meo meo, rửa mặt như mèo. Xấu, xấu lắm, chẳng được mẹ yêu. Khăn mặt đâu mà ngồi liêm láp? Đau mắt rồi lại khóc meo meo!”

b) Dựa vào bức tranh sau, em hãy đóng vai là người dân chứng kiến câu chuyện để miêu tả và nói lên cảm nghĩ về chú voi này?

Đề miêu tả con vật chúng tôi đưa ra là những tình huống chân thật xuất phát từ thực tiễn cuộc sống, từ những bối cảnh, hoàn cảnh xã hội mà HS đang sống, đang trải nghiệm, nhờ đó tạo nên những mối quan tâm, hứng thú cho HS. Việc đưa ra những đề làm văn có tính tình huống thiết thực bổ ích giúp HS đánh giá một cách đúng đắn khách quan, hiểu biết nhiều mặt về cuộc sống xã hội, giúp các em biết thấu hiểu các vấn đề, phát triển tư duy logic, tư duy hành động cũng như trí tưởng tượng và năng lực TDST cao. Bên cạnh đó, khi ra đề bài văn miêu tả con vật GV cần chú ý lựa chọn đối tượng miêu tả là những con vật gần gũi thân thuộc với HS, có những gợi ý cụ thể, rõ ràng kết hợp với các hình ảnh gợi tả, gợi cảm nhằm kích thích năng lực TDST cho các em.

2.3.2. Bồi dưỡng khả năng quan sát cho học sinh

Bồi dưỡng năng lực quan sát con vật cho HS lớp 4 tiến hành sau khi GV cho HS đọc đề, tìm ý, lập dàn ý theo đúng trình tự

các em thường làm trên lớp. Sau đó GV hướng dẫn HS thực hiện thao tác quan sát đối tượng miêu tả theo các bước sau:

Bước 1: Chọn đề bài TLV phù hợp, gần gũi với HS.

Bước 2: Đọc kỹ yêu cầu của đề bài, là khâu quan trọng, GV đặt ra các câu hỏi: Bài văn thuộc thể loại gì? Nội dung bài văn là gì? Muốn làm bài tốt cần quan sát những gì?... để HS phân tích đề.

Bước 3: Hướng dẫn HS quan sát đối tượng miêu tả. HS biết quan sát tìm ra màu sắc, chi tiết tiêu biểu và cảm xúc của người đối với sự vật.

Bước 4: Tiến hành quan sát đối tượng. HS huy động các giác quan để quan sát sao cho nhận biết được đối tượng toàn diện, bao quát nhất làm cho bài viết đa dạng phong phú. GV hướng dẫn HS xác định rõ vị trí, thời điểm, thời gian, trình tự quan sát. HS ghi chép cẩn thận những gì quan sát được theo trình tự logic, hợp lí, tập trung ghi chép những chi tiết cụ thể đặc sắc những gì quan sát được. Khuyến khích HS quan sát cá nhân rồi thu thập lại kết quả quan sát sau đó đánh giá quá trình thực hiện công việc giúp chúng tôi vừa hiểu được khả năng xử lí vấn đề vừa nhận biết khả năng quan sát của HS nhảy bèn đến đâu. GV định hướng cho HS quan sát để tránh quan sát dàn trải, ôm đồm, đặc biệt lưu ý HS tập trung quan sát bộ phận, chi tiết hoặc hành động của con vật làm các em ấn tượng nhất.

Bước 5: Hướng dẫn HS nắm được yêu cầu quan sát của bài văn nghĩa là phải tìm được những nét riêng tiêu biểu của sự vật. Không cần liệt kê đủ mọi sự việc, chỉ cần chép lại những đặc điểm mà mình cảm nhận sâu sắc nhất. HS phải tìm ra trọng tâm quan sát thường là nét chính của bài nêu bật chủ đề và dụng ý của người viết, có như

vậy bài viết mới tránh khỏi tham ý, nhạt nhẽo, lan man xa đề.

Quan sát không phải công việc GV đưa HS vào hoàn cảnh hay bày cho HS hình ảnh con vật đó để các em thụ động mà các em vận dụng mọi khả năng tự giác, tích cực, chủ động tìm tòi, hiểu mình đang tìm cái gì để quan sát cái gì và làm như thế nào.

2.3.3. Bồi dưỡng kỹ năng tìm ý, lập dàn ý

Dựa vào quá trình trên, HS tiến hành tìm ý, lập dàn ý sẽ hệ thống lại các chi tiết miêu tả. Hầu hết HS hiện nay thường không thiết lập hệ thống ý trước khi viết bài. Các em thường nghĩ đến đâu, viết đến đấy nên bài viết thường lan man, ý lộn xộn, thiếu ý hoặc các ý trình bày trùng lặp dù tìm ý, lập dàn ý là khâu cốt lõi quyết định kết quả của cả quá trình viết bài văn miêu tả con vật. Thực tế, HS có thể lập dàn ý đại cương hoặc dàn ý chi tiết tùy vào thời lượng, mức độ yêu cầu của từng loại đề bài.

Ở biện pháp này, HS tìm ý, lập dàn ý theo sơ đồ tư duy (SĐTD) những thông tin các em đã tìm được từ biện pháp thứ nhất hoặc dựa vào các chi tiết, nội dung mà GV đưa ra để tạo thành dàn ý phù hợp, logic, mạch lạc và các nhóm, cá nhân có thể điền thêm phần khác vào. Hiện nay, SĐTD được áp dụng phổ biến trong học tập cũng như trong cuộc sống, là “công cụ vạn năng cho bộ não”. Mỗi chi tiết trong SĐTD được xem là chìa khóa mở ra những sự kiện, ý tưởng, thông tin, có tác dụng khơi nguồn tiềm năng của não bộ. Vận dụng SĐTD đem lại vào lập dàn ý bài văn miêu tả con vật, HS sẽ phác thảo được đầy đủ những chi tiết cần miêu tả theo trình tự logic và việc thêm các ý tưởng cũng sẽ dễ dàng hơn. Dưới đây là một ví dụ về dàn ý bài văn miêu tả con vật lập theo SĐTD:

2.3.4. Bồi dưỡng kỹ năng viết văn miêu tả con vật

Xây dựng câu hỏi phát huy năng lực tư duy sáng tạo của HS. Đặt câu hỏi là trung tâm của phương pháp dạy học tích cực. Điều quan trọng là phải lựa chọn được loại câu hỏi thích hợp để kích thích TDST của HS và thu hút họ vào các cuộc thảo luận hiệu quả. Thông thường trong phương pháp vấn đáp, người hỏi chỉ là GV và người trả lời luôn là HS. Câu trả lời không phải là thước đo duy nhất đánh giá nhận thức của HS mà chính khả năng đặt câu hỏi của HS bộc lộ cả mức độ nắm kiến thức và mong muốn được tra dồi cũng như giải đáp thắc mắc. Việc HS đặt câu hỏi cho GV là cơ hội để các em thể hiện sự sáng tạo và trình bày ý tưởng. Đây cũng là cách giúp GV kiểm soát sự sáng tạo của HS theo hướng đúng đắn và phù hợp với đối tượng học tập từ đó định hướng, gợi mở cho các em nghiên cứu kỹ hơn và thể hiện được ý tưởng của mình. Chúng tôi chia ba mức độ câu hỏi tương ứng với ba đối tượng HS khi đặt câu hỏi để thể hiện năng lực TDST của mình.

Mức độ 1: Chưa khám phá ra năng lực TDST của bản thân.

- Thưa cô! Em đã tả lần lượt các bộ phận rồi bây giờ tả tiếp cái gì ạ?

- Tả xong rồi nhưng bài em hơi ngắn, làm sao để viết câu văn dài hơn hả cô?

- Tại sao lúc nào cũng phải nói mình yêu động vật ạ?

- Thế tai con chó/mèo này thì mình so sánh với cái gì ạ?

Mức độ 2: Có sáng tạo nhưng chưa phù hợp

- Em có được tả lông con mèo màu hồng như phim hoạt hình không ạ?

- Em có thể tả con mèo/chó như trên phim hoạt hình không?

Mức độ 3: Có khả năng sáng tạo tốt

- Em đưa con mèo vào hoàn cảnh miêu tả khi đóng vai siêu nhân được không ạ?

- Em dùng phép so sánh để miêu tả màu sắc của lông và mắt được không ạ?

- HS đưa 1 lí lẽ và đưa ra cách lí giải, hỏi GV xem quan điểm đó phù hợp hay chưa. Cần hạn chế tối đa câu hỏi quá nhỏ, không cần thiết. Nhấn mạnh mục đích khuyến khích HS đặt câu hỏi để bài văn có chiều sâu hơn, mới mẻ hơn và viết để thể hiện trí tưởng tượng, óc sáng tạo của bản thân HS.

Bồi dưỡng năng lực tư duy sáng tạo trong sử dụng từ ngữ, viết câu văn sinh động, hấp dẫn, giàu hình ảnh khi miêu tả con vật. Trong “Phương pháp dạy học tiếng Việt ở Tiểu học I” [2], để đảm bảo nguyên tắc phát triển tư duy, tác giả Lê Phương Nga đã khẳng định: “Phải tạo điều kiện cho HS nắm được nội dung các vấn đề cần nói, viết và biết thể hiện các nội dung này bằng các phương tiện ngôn ngữ. Một bài văn miêu tả con vật sinh động phải được tạo nên từ những từ ngữ, câu văn, đoạn văn hấp dẫn, giàu hình ảnh. Để làm được điều đó, HS phải hiểu và sử dụng được các từ ngữ có tính hình tượng, gọi tả cao để thể hiện thật rõ nét bức tranh con vật nhiều màu sắc mà các em muốn miêu tả.

Chúng tôi lựa chọn đối tượng từ ngữ ở biện pháp này là từ láy bởi từ láy là phương

tiện miêu tả hiệu quả và việc sử dụng các từ láy một cách tinh tế khi miêu tả có giá trị định hướng cảm xúc của người đọc. Đây là giải pháp giúp bài văn miêu tả giàu cảm xúc, thể hiện sâu sắc thái độ, tình cảm của người viết, định hướng được kết luận của người đọc về đối tượng miêu tả. Từ láy thường bao gồm các từ tượng thanh và từ tượng hình không chỉ giúp mọi thứ hiện ra thật tự nhiên, sống động, nhiều sắc thái mà còn tạo nên sự đặc sắc, giá trị nghệ thuật cho các tác phẩm. Có thể thấy rõ điều đó qua đoạn văn sau trích từ bài Tập đọc “Đế Mèn bênh vực kẻ yếu”:
“Bọn nhện đã công phu chăng bên đường nọ sang bên kia, chẳng chịt biết bao nhiêu tơ nhện, trùng trùng điệp điệp, một chú Muỗi Mất nhỏ nhất loài muỗi cũng không chui lọt. Lại thêm, sùng sùng giữa lối đi, một anh Nhện canh gác. Ý hề thấy bóng Nhà Trò là làm hiệu cho lũ Nhện nấp hai bên đường kéo ra. Khi tôi gần tới mạng lưới, nhìn vào các khe đá xung quanh đã thấy lủng củng những nhện là nhện...”. Nhà văn Tô Hoài sử dụng hàng loạt các từ láy: “chăng chịt”, “trùng trùng điệp điệp”, “sùng sùng”, “lủng củng” để miêu tả rất chân thật cách đàn nhện giăng tơ rất nguy hiểm và khó thoát ra khỏi đám tơ nhện ấy đồng thời ta cũng hình dung được đáng vẻ dữ tợn và đáng sợ của những con nhện to lớn và đủ họ nhà nhện với số lượng đông nghịt.

Biện pháp này được tiến hành đồng bộ từ cả phương diện tiếp nhận và sản sinh ngôn bản. Các từ ngữ này được bật ra khi sự vật hiện tượng tác động vào các giác quan cụ thể là thị giác và thính giác từ đó dễ dàng tác động trở lại kích thích sự liên tưởng của HS với sự vật hiện tượng này với sự vật hiện tượng khác mà cách thức sử dụng chủ yếu là so sánh và nhân hóa.

Hướng dẫn học sinh đánh giá, tự đánh giá bài văn miêu tả con vật. Trong bài báo “Kĩ năng tự kiểm tra, đánh giá hoạt động

tự học” [3], các tác giả đã khẳng định: “Tự kiểm tra, đánh giá góp phần hình thành các kĩ năng và thói quen trong học tập như nhận thức về vấn đề đặt ra, biết vận dụng kiến thức, kĩ năng vào các hoạt động thực tiễn... từ đó nhận biết rõ ưu khuyết điểm của bản thân... tự đánh giá kết quả học tập của mình cũng như khắc phục các sai lầm, thiếu sót,... tự khẳng định được mình, tự mình đề xuất được biện pháp thỏa đáng để điều khiển và thúc đẩy hoạt động học tập của bản thân vận động đi lên... góp phần củng cố vững chắc các kiến thức đã lĩnh hội”. HS tiểu học cũng vậy, ý kiến nhận xét của GV chỉ là một chiều nếu HS không thể tự nhận ra sai lầm cũng như những điểm mạnh của bản thân trong một lĩnh vực cụ thể để các em tiếp tục có động lực học tập hay có “đòn bẩy” để phát huy những thế mạnh của bản thân. Với TLV miêu tả con vật, việc tự nhận xét, đánh giá sẽ là cơ hội để các em tự nghiền ngẫm sản phẩm trí tuệ của mình, tự rà soát các lỗi sai, tìm ra điểm chưa hợp lí hay những đoạn, những câu có thể phát triển thêm. Đó là nhu cầu phát triển của chính HS và đức tính không tự ý lại, tự hài lòng mà phải tiếp tục cố gắng và đổi mới tiến tới nhu cầu sáng tạo. Những nhận xét, đánh giá này ngoài việc giúp HS tự đọc và tự tìm hiểu khả năng viết văn của bản thân còn giúp GV thấy được khả năng tự nhìn nhận của HS để tiếp tục góp ý và định hướng các em khắc phục hạn chế và phát huy thế mạnh. Những bài viết tốt sẽ được cả lớp cùng đánh giá và có thể đưa vào báo lớp, báo trường cùng những bình luận hết sức tỉ mỉ, tinh tế của những nhà phê bình tí hon. Từ đó, những tiết “Trả bài văn miêu tả con vật” sẽ không còn nhàm chán hay nặng nề những lời chê mà trở nên thú vị, sôi nổi hơn.

3. KẾT LUẬN

Văn miêu tả con vật là một trong những kiểu bài văn tổng hợp kiến thức và các kĩ

năng Tiếng Việt vào tạo lập văn bản. Việc vận dụng các biện pháp dạy học viết văn miêu tả con vật theo định hướng phát triển năng lực TDST vào các khâu của quá trình viết bài văn miêu tả con vật không chỉ giúp khơi gợi hứng thú học tập mà còn tạo cơ hội cho HS lớp 4 Trường Tiểu học Thực hành phát huy khả năng viết văn, sử dụng những kiến thức về văn miêu tả các em vốn có mà còn được tưởng tượng, liên tưởng và diễn đạt một cách gợi tả, gợi cảm có hình ảnh và cảm xúc. Có như vậy các tiết học văn miêu tả con vật mới trở nên tích cực, thú vị khiến HS yêu thích môn học, có nhu cầu được thể hiện năng lực TDST, giúp HS hình thành, phát triển nhân cách cũng như trách nhiệm với động vật trong cuộc sống.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Chu Thị Thủy An (2011), “*Một số biện pháp rèn luyện kỹ năng lập luận trong làm văn miêu tả cho HS lớp 4*”, Tạp chí Giáo chức Việt Nam, số 56, trang 24-27.
2. Lê Phương Nga (1999), *Phương pháp dạy học Tiếng Việt ở Tiểu học 1*, NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.
3. Lê Phương Nga (1999), *Phương pháp dạy học Tiếng Việt ở Tiểu học 2*, NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.
4. Nguyễn Thị Thu Huyền, Nguyễn Văn Hiến, Phương Diễm Hương (2016), *Kĩ năng tự kiểm tra, đánh giá hoạt động tự học*, Khoa Khoa học giáo dục, Công thông tin điện tử Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh.
5. Sách Tiếng Việt 4 (tập 1) (2012), NXB Giáo dục.
6. Sách Tiếng Việt 4 (tập 2) (2012), NXB Giáo dục.
7. David Kolb (1984), “*Learning styles*”, NXB Experience Based Learning Systems (Mỹ).
8. Bernd Meier, Nguyễn Văn Cường (2009), *Lý luận dạy học hiện đại (bài giảng Powerpoint)*, Potsdam CHLB Đức.